

همگرایی سیاسی به هم گرایی اقتصادی منجر می شود



«محمدرضا سید نورانی» استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی، در نشست‌های سلسله نشست‌های «امت همدل» به بررسی راهکارهای اقتصادی دستیابی به وحدت و همگرایی بین مذاهب اسلامی و تشکیل اتحادیه کشورهای اسلامی پرداخت.

به گزارش روابط عمومی مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی «محمدرضا سید نورانی» استاد اقتصاد دانشگاه علامه طباطبایی، در پاسخ به این سوال که آیا هم‌افزایی در ثروت جوامع اسلامی عملاً قابل‌اجراست گفت: ریشه‌ی این موضوع فرهنگی است. ما باید کاری کنیم که ملت‌های این کشورها باهمدیگر ارتباط برقرار کنند. یعنی دولت‌ها به دلایل مختلف مثل داشتن منافع و محدودیت‌ها، امکان این تعامل جدی و رفاقت را ندارند. بهتر است روی مشترکاتمان فکر بکنیم. این که بخواهیم اختلافات را تحمل کنیم، به این سادگی حل نمی‌شود. قدرت‌های اقتصادی و سیاسی جهان از ارتباط با کشورهای اسلامی که اکثر منابع خام و طبیعی دارند، ذی‌نفع هستند. منافعی که ما بین ما اختلاف باشد و بتوانند از این منابع ما بهره‌برداری کنند. اگر موضوع کسب و کار بین ملت‌های مسلمان را ترویج کنیم و به نوعی مقرراتی را بین همدیگر وضع کنیم، مثل پیمان‌های دو جانبه و چند جانبه که در اقتصاد هست، که پولمان را

مشترک کنیم و هرکسی با ارزش خودش تجارت کند، این ارزش از بین می‌رود. نرخ وجود دارد ولی دیگر بحث سوئیفت و تحریم به حداقل ممکن تنزل پیدا می‌کند و تحریم را دور می‌زنیم.

وی افزود: این موضوع بسیار حایز اهمیت است. باید به مساله ی فقرای جهان اسلام که دستور عقل، اسلام، خدا و پیغمبر است، برسیم. متأسفانه مشکلی که داریم نبود دانش فنیکشورهای اسلامی است. دانش فنی ای که داشته باشند و با همدیگر تبادل کنند. ما باید یک نیاز از آنها را برآورده کنیم، آن‌ها نیاز ما را برآورده کنند. این مساله را با سرمایه گذاری مشترک می‌شود بهبود داد. ما در کشورهای اسلامی مزیت کشاورزی را داریم. مثلاً پاکستان در پنبه و برنج مزیت دارد. چرا برنج را از کشورهای غیر اسلامی می‌آوریم؟ این موضوع قابل تامل است. یعنی اگر نمی‌توانیم در همه ی ابعاد با همدیگر مشترک بشویم در یک بعد به صورت پیش‌تاز وارد می‌شویم. باید بخش خصوصی مان قوی بشود. اتاق ایران و عراق، اتاق ایران و کویت، اتاق ایران و پاکستان باید قوی بشود. بخش خصوصی باید وارد بشود.

سید نورانی در ادامه گفت: کشورهای اسلامی صنعتی نیستند. ما شاید در یک صنعت بتوانیم کمک کنیم اما در خیلی از صنایع نمی‌توانیم. ما مزیت را باید بسازیم و نهادهای لازم را درست کنیم و این تولید مشترک را ارتقا بدهیم. می‌توانیم در این زمینه در دانشگاه‌ها مفید باشیم یعنی دانشجو و استاد ردوبدل کنیم. به طور مثال دانشگاه مذهب در حوزه‌های غیراسلامی هم ورود پیدا کند. یعنی با دانشگاه علامه، تهران، اصفهان و شیراز تفاهم‌نامه بنویسد. هرکدام بنا به فراخور یک کاری را به صورت مشترک انجام دهیم. دانشجو و استاد ردوبدل کنیم، جلسه کلاس‌های مشترک برگزار کنیم، مدرک مشترک بدهیم.

این استاد دانشگاه با اشاره به راهکارهای فقر زدایی از جوامع اسلامی ادامه داد: در دنیا یک بحثی داریم به نام تامین مالی خرد یک بحثی هم از دیدگاه اسلامی داریم به معنای تامین مالی خرد اسلامی. اصلاً تامین مالی خرد یعنی چه؟ فقرا بانک ندارند. فقرا اصلاً چیزی ندارند که در بانک بگذارند. تامین مالی خرد برای تامین نیازهای اعتباری، بیمه‌ای و مالی این افراد فقیر است. تامین مالی خرد می‌تواند بیايد گروه‌های چند نفره را از محله، ده و روستا شکل بدهد. یعنی در ایران به تعداد روستاها، شهرها و استان‌ها این هسته‌های تامین مالی را شکل بدهیم و این هسته‌های کوچک چند نفره از روستا شکل می‌گیرد. فرد هر چند کم اما در این هسته‌ها سرمایه گذاری کند. بانک‌هایی که می‌خواهند کمک کنند. چون بانک‌ها اهداف اجتماعی هم دارند. یعنی بانک‌های ما می‌توانند یک هدیه‌ای به همان صندوق بدهند که این صندوق مرکب از مثلاً صد هزار صندوق است. این‌ها با یک شیوه‌نامه‌ای به همدیگر وصل می‌شوند. بعد مثل همین می‌تواند وصل بشود در جهان، در کشورهای اسلامی. و استان‌ها، آستان قدس رضوی، آستان شهرری و آستان‌هایی که وقوفات دارند مدل‌های مختلفی داریم که در کشورهای اسلامی

عمل کرده است. در لبنان، سوریه، افغانستان و پاکستان که مسجد محور بوده است. این مطلب را خیلی باید جدی بگیریم که ما یک راه جدی فقرزدایی در ایران و کشورهای اسلامی ارائه کنیم که افراد داوطلبانه کمک کنند. یک گروه مشورت دهنده باید در کنار این افراد قرار بگیرد و همچنین باید این افراد را آموزش داد.

ایشان نقش دولت ها را تسهیل گر توصیف کرد و گفت: دولت تسهیل کننده است. یعنی بستر قانونی را فراهم کند. امکانات را فراهم کند. طرح های تشویقی ارائه کند و به سرمایه گذاران تخفیف های مالیاتی بدهد. تا مردم را به حرکت به سمت این نوع سرمایه گذاری ها ترغیب کند. در نتیجه ی آن فشار و بودجه ای عمومی کاسته می شود. کسر بودجه کمتر می شود و مردم هم احساس غرور می کنند. بخشی از طرفداران گروه های تکفیری و انحرافی، افراد فقیری هستند که نه به خاطر اعتقادات بلکه تنها به علت فقر مالی به این گروه ها روی می آورند. از این طریق و با این طرح ها می شود آن ها را جذب کرد.

وی افزود: نمی شود ما برای کل فقرای ایران و جهان یک نسخه بپیچیم. پاکستان شاید جور دیگری باشد، افغانستان هم همین طور. لازمه اش این است که یک گروه هایی درست بشود، گروه های آموزشی راه بیندازند. به مناطق بی بضاعت بروند. کارهای تحقیقاتی انجام بدهند که قشر غالب منطقه چیست؟ این کار تحقیقاتی کمک می کند که مدل های کسب و کار متفاوتی شناسایی و بسته به کارهای مختلفی که در آن منطقه می تواند کسب مال و ثروت کند، ارائه دهد. تامین مالی خورد هم همینطور است. اول قرض الحسنه میدهد، بعد فروش اقساطی، بعد مضاربه. یعنی فردی که تحت پوشش مالی قرار می گیرد، طی شش سال کارش از قرض الحسنه شروع می شود، به مشارکت و مضاربه می رسد. بعد خودش می شود یک فرد غیر فقیری که خودش حامی می شود. این مدل فقرزدایی اسلام یک مدل غنی ثروتمند کردن همه ای انسان هاست. لازمه اش یک ارتباطات صمیمانه بین مردم ثروتمند و فقیر است که مثل امام حسن مجتبی علیه السلام خانه ی ثروتمندان برای فقرا باز باشد. ثروتمندان مالشان را خوب ببخشند، در کارخونه ای که دارند این فقرا را به کار بگیرند. این تولید ثروت را ما طوری نهادینه کنیم که این تعداد فقرا سال به سال کمتر بشود که این را در شاخص ترکیبی عدالت اجتماعی با منظر اسلامی باید حل کنیم. یک شاخصی را درست کنیم، متغیرهای مختلفی را اندازه گیری کنیم، بعد نمره بدهیم. این را در کل جهان اسلام به صورت یک پروژه ای دائمی مستمر انجام بدهیم. که متفکر اسلامی با همدیگر هم گروه بشوند. ما ایرانی ها با پاکستانی ها، اماراتی ها، کویتی ها و افغانی ها یک انجمن هایی را درست کنیم. این انجمن می تواند کار لیدر را بکند که هر کسی در کشور خودش کارها را پیگیری کند. البته در این کار دولت ها فوق العاده می توانند کمک کنند. برای ارتباط برقرار کردن، برای امکانات مالی دادن و سایر موارد سیاسی.

خاطر نشان می شود سلسله نشست های امت همدل به منظور تبیین علمی محورهای سی و پنجمین کنفرانس بین المللی وحدت اسلامی و نقد و بررسی الگوی مفهومی «امت واحد اسلامی و تشکیل اتحادیه کشورهای اسلامی» که توسط دبیرکل مجمع جهانی تقریب مذاهب اسلامی تدوین شده است، با حضور استادان حوزه و دانشگاه روزهای سه شنبه هر هفته برگزار می گردد.